

ASESIAD EFFAITH CYDRADDOLDEB BRECWAST AM DDIM

1) AWDUR (ON) YR ASESIAD

Owen Owens a Bethan Griffith

2) DYDDIAD DECHRAU'R ASESIAD

01/09/15

3) FERSIWN A/NEU DDYDDIAD GORFFEN YR ASESIAD

12/09/17

4) PWRPAS YR UNED A MANYLION Y CYNNIG

Cyflwynwyd y Cynllun Brecwast am Ddim Ysgolion Cynradd ym Medi 2004 drwy grant penodol. Yn Ebrill 2013 trosglwyddwyd y cyllid i Grant Refeniw y Llywodraeth. Mae'n ofyn statudol i ddarparu brecwast am ddim os yw'r Awdurdod yn derbyn cais gan Lywodraethwyr ysgolion neu os oedd cynllun eisoes yn yr ysgol cyn Ebrill 2013.

Cydnabuwyd ers cryn amser mai brecwast yw pryd pwysicaf y dydd; ac mae ymchwil yn awgrymu bod plant sy'n cael cyfle i fwyta brecwast iachus a maethlon cyn dechrau'u diwrnod yn yr ysgol yn fwy tebygol o gyflawni eu potensial addysgol llawn (e.e. Association between breakfast consumption and educational outcomes in 9–11-year-old children, Hannah J Littlecott, Graham F Moore, Laurence Moore, Ronan A Lyons and Simon Murphy)

Yn ogystal â sicrhau bod ein plant ieuengaf yn cael dechreuad teg, un arall o brif amcanion darparu brecwast am ddim mewn ysgolion cynradd yw ceisio atal, mor gynnar yn oes y plentyn ag y bo modd, yr arferiad cynyddol o hepgor brecwast.

Mae Cynllun Brecwast am Ddim Gwynedd yn darparu brecwast am ddim i tua 2,500, neu 24% o blant mewn 75 o ysgolion cynradd y Sir (allan o 95 ysgol). Mae'r 2,500 yn cynnwys tua 300 o ddisgyblion sy'n gymwys am ginio am ddim yn bwyta'r brecwast am ddim. Maent yn derbyn tôst, grawnfwyd a llefrith a diod sudd ffrwyth fel rhan o'r cynllun ac yn medru mynychu'r ysgol o 8 o'r gloch y bore*.

Noda'r canllawiau cyfredol bod hawl gan y Llywodraethwyr i ddod â chynllun brecwast am ddim cyfredol ysgol i ben a sefydlu trefniant gwahanol. Mae gan y Cyngor fodd bynnag yr hawl i ddod â'r ddarpariaeth i ben ble mae'n barnu ei bod yn "afresymol" gwneud hynny.

Yn dilyn cyfnod ymgynghori gyda'r cyhoedd argymhellir peidio lleihau'r amser cyflogi staff, ond codi ffi ar rieni am yr elfen gwarchod cyn ysgol (h.y. am y gwarchod cyn 8:25yb*). Byddai angen trefniadau casglu'r ffi gan y rhieni, yn bennaf trwy dduliau talu ar-lein.

*amseroedd enghreifftiol yn unig

5) CYFRANOGIAD AC YMGYNGHORIAD

Her Gwynedd

Rhiant sengl wedi dweud:

I believe that specifically the cuts to school meals and breakfast clubs will have an effect on myself as a single parent I rely on many of these services and to cut them would mean we would need to find some other way of looking for the children.

Un o ddisgyblion Ysgol Botwnnog wedi dweud:

“Brecwast i plant ysgol bach, pwysig i cael dechrau da i'r dydd.”

Arall

Mae'r Cyngor wedi cynnal ymgynghoriad ar-lein ac ar ffurf papur hyd at 1af o Fedi ar ddwy opsiwn ac fe grynhoir prif ganlyniadau'r ymgynghoriad ym mhrif adroddiad y Cabinet.

6) TYSTIOLAETH SYDD AR GAEL

Cymeradwyodd Cabinet y Cyngor cyfwerth â £29,000 o arbediad yn y gyllideb Brecwast am Ddim trwy leihau ar y nifer o staff goruchwylio yn 2015/16.

Bydd cynnig o godi ffi yn fwy tebygol o effeithio mwy ar deuluoedd un rhiant, ac yn fwyfwy felly ar deuluoedd un rhiant ifanc. (Tarddiad: Households Below Average Income (HBAI), Department for Work and Pensions, United Kingdom (Safle we Joseph Rowntree Foundation) <http://www.jrf.org.uk/data/adult-poverty-rate-age-and-family-type>)

Bydd cynnig o godi ffi hefyd yn fwy tebygol o effeithio ar gartrefi sydd â pherson anabl ynddynt. (Tarddiad: 'Review of the evidence on inequality in Wales, 2014' – “Data from the HBAI survey (2004-2008) indicates that 15.2% of households with a disabled person were in in-work poverty, relative to 12.4% for the rest of the population (WISERD, 2011).”

7) PERTHASEDD AC EFFAITH

7a)

Dyletswyddau Cyffredinol y Ddeddf Cydraddoldeb	Perthnasedd	Yr effaith wirioneddol neu debygol
Cael gwared â chamwahaniaethu anghyfreithlon, aflonyddu ac erledigaeth	Nac ydi	
Hyrwyddo cyfleoedd cyfartal	Ydi	Byddai codi arian am yr elfen gwarchod yn effeithio ar bawb, ond yn effeithio yn arbennig ar deuluoedd tlawd
Meithrin perthnasau da	Nac ydi	

7b)

Nodweddion	Perthnasedd	Yr effaith wirioneddol neu debygol
Hil	Nac ydi	
Anabledd	Ydi	Mae cartrefi sydd â rhywun anabl ynddynt yn fwy tebygol o fod yn dlawd ac felly yn fwy tebygol o gael eu heffeithio.
Rhyw	Nac ydi	
Ailbennu rhywedd	Nac ydi	
Cyfeiriadedd rhywiol	Nac ydi	
Crefydd neu gred	Nac ydi	
Yr iaith Gymraeg	Nac ydi	
Oedran	Ydi	Bydd codi ffi yn fwy tebygol o effeithio mwy ar deuluoedd un rhiant, ac yn arbennig felly ar deuluoedd un rhiant ifanc (16-34 oed) – gweler y sylw yn rhan 5. Dylid nodi hefyd fod plant sydd wedi cael brecwast yn fwy tebygol o gyrraedd eu potensial addysgol llawn ac yn gwella presenoldeb ac ymddygiad. Mae rhoi brecwast yn anelu i atal, mor gynnar yn oes y plentyn ag y bo modd, yr arferiad cynyddol o hepgor brecwast.
Beichiogrwydd a mamolaeth	Nac ydi	
Priodas a phartneriaeth sifil	Nac ydi	

8) MYND I'R AFAEL A'R EFFAITH

a)	Nodwch unrhyw effaith posib o safbwynt cydraddoldeb Byddai codi arian am yr elfen gwarchod yn effeithio ar bawb, ond yn effeithio yn arbennig ar deuluoedd tlawd. Yn bennaf, bydd yn effeithio ar deuluoedd un rhiant ifanc a chartrefi sydd â rhywun anabl ynddynt.
b)	Pa gamau gellir eu cymryd i leihau neu wella'r effeithiau yma? Gellir darparu'r elfen gwarchod plant am ddim i ddisgyblion sydd â hawl i ginio am ddim a / neu gynnig disgownt i deuluoedd gyda sawl plentyn oedran cynradd.
c)	A oes angen ail-ystyried y cynllun?